

ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

У порівнянні з європейськими країнами, де поняття «корпорація» має чіткі параметри та критерії трактування, в Україні відсутній його аналог, внаслідок чого не зрозумілим є перелік суб'єктів, на яких має бути запроваджена система корпоративного управління.

Поняття «корпорація», використовуване у вітчизняному законодавстві відрізняється від подібного поняття, що застосовується в інших країнах світу. Зокрема, у країнах англо-саксонської системи права поняття «корпорація» переважно прирівнюється до поняття «юридична особа», на яке також накладається обмеження щодо відповідності притаманним ознакам, які визначаються законодавством таких країн.

Для усунення термінологічної плутанини щодо використання поняття «корпорація» внаслідок невідповідності його трактування із цим поняттям в Україні та в інших країнах світу, на думку Царука В. Ю. для позначення об'єкта корпоративного управління доцільно використовувати поняття «корпоративні структури» [6, с. 94].

До можливих варіантів змістовного наповнення поняття «корпоративні структури» можна віднести: корпорації, господарські товариства, окремі види об'єднань підприємств. Однак важливим при цьому є диференціація облікової практики у корпораціях. Наприклад, Бруханський Р. Ф. переконує, що лише застосування корпоративної обліково-аналітичної системи дозволить забезпечувати надання інформації про внутрішнє і зовнішнє середовище корпорації у всіх доцільних аспектах і часових вимірах [2, с. 18]. При цьому розширення можливостей облікової системи пропонується проводити з допомогою інжинірингу [3, с. 63].

Аналіз переліку варіантів стосовно можливості визначення об'єкта корпоративного управління доводить необхідність віднесення до його складу окремих видів господарських товариств та об'єднань підприємств, які відповідають набору критеріїв щодо здійснення корпоративного управління. До складу таких критеріїв можна віднести наступні:

1. Розподіл прав власності та прав управління корпорацією.
2. Можливість застосування традиційних інструментів корпоративного управління.

Перший критерій є одним із визначальних при віднесенні підприємств до корпорацій в зарубіжних країнах, внаслідок чого інколи відбувається відхилення інтересів суб'єктів управління корпорацією від її власників, для усунення яких доцільним є впровадження дієвої системи корпоративного управління, яка б дозволяла підібрати правила і норми регулювання корпоративних відносин. Виходячи з даного критерію окремі види господарських товариств та об'єднань підприємств не можуть бути включені до складу корпоративних структур, приміром, приватні підприємства, повні та командитні товариства, асоціації, консорціуми.

Вищенаведений критерій закладено у визначення поняття «корпоративне управління», що наводиться у Законі України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» [4], а також в «Принципах корпоративного управління» [5, с. 9], прийнятих організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), що є одним із найбільш поширених інструментів уніфікації корпоративного управління в світі. Досить ґрунтовно проблематику розвитку корпоративного управління в Україні з врахуванням глобалізаційних процесів дослідила Бережна А. Ю. [1, с. 18-25]. А от Царук В. Ю. дослідив історичні засади розвитку бухгалтерського обліку як елемента корпоративного управління [7, с. 15-25].

Другий критерій схиляє до думки, що зважаючи на те, що поняття «корпоративне управління» має зарубіжне походження, при його застосуванні на підприємствах України доцільно враховувати можливість впровадження на них тих інструментів корпоративного управління, які на сьогодні ефективно використовуються в практиці корпорацій в інших країнах світу. Проблемність їх практичної реалізації через особливості тієї чи іншої форми управління підприємством або їх об'єднанням варто також вважати однією із причин неможливості їх включення до корпоративних структур.

Список використаних джерел

1. Бережна А. Ю. Розвиток національного корпоративного управління в умовах глобалізації. Економіка і регіон. 2017. № 1. С. 18-25.
2. Бруханський Р. Ф. Параметри розвитку корпоративної стратегічної обліково-аналітичної системи підприємства. Облік і фінанси. №1 (87). 2020. С. 13-19.

V Національна науково-практична конференція студентів і молодих вчених

3. Бруханський, Руслан. Стратегічний облік : імплементація концепції бухгалтерського інжинірингу // Прикладна економіка – від теорії до практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 20 жовт. 2016 р.] / редкол. : Б. О. Язлюк, П. Р. Пуцентейло, Р. Ф. Бруханський [та ін.]; відп. за вип. П. Р. Пуцентейло. Тернопіль : Вектор, 2016. С. 60-63.
4. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні». Відомості ВРУ, 1996. Ред. від 05.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>.
5. Принципы корпоративного управления G20/ОЭСР. Paris: OECD Publishing, 2016. 72 с.
6. Царук В. Ю. Сутність корпоративного управління: облікові аспекти. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2018. Випуск 3-4. С. 92-100.
7. Царук В. Ю. Історичні засади розвитку бухгалтерського обліку як елемента системи корпоративного управління. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 15-25.